

Valjala valla kultuuri, noorsootöö, spordi ja turismi arengukava 2015-2020

2015

Sisukord

<u>1. VISIOON JA MISSIOON</u>	<u>3</u>
<u>1.1.VISIOON</u>	<u>3</u>
<u>1.2.MISSIOON</u>	<u>3</u>
<u>2. ÜLEVAADE VALDKONDADEST</u>	<u>3</u>
<u>2.1 Kultuur</u>	<u>3</u>
<u>2.1.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused</u>	<u>3</u>
<u>2.1.2 Valla peamised kultuuriobjektid</u>	<u>5</u>
<u>2.1.3 Kultuurivaldkonna tegevuse eesmärgid</u>	<u>5</u>
<u>2.2 Noorsootöö</u>	<u>6</u>
<u>2.2.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused</u>	<u>6</u>
<u>2.2.2 Valla noorsootöö objektid</u>	<u>7</u>
<u>2.2.3. Noorsootöö valdkonna tegevuse eesmärgid</u>	<u>7</u>
<u>2.3 Sport</u>	<u>7</u>
<u>2.3.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused</u>	<u>7</u>
<u>2.3.2 Valla spordiobjektid</u>	<u>8</u>
<u>2.3.3 Spordi valdkonna tegevuse eesmärgid</u>	<u>8</u>
<u>2.4. Turism</u>	<u>8</u>
<u>2.4.1 Turismi hetkeolukord ja arenguvajadused</u>	<u>8</u>
<u>2.4.2 Valla turismiobjektid</u>	<u>9</u>
<u>2.4.3.Turismi valdkonna tegevuse eesmärgid</u>	<u>10</u>
<u>3.STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA</u>	<u>11</u>

1. VISIOON JA MISSIOON

1.1. Visioon

Aastal 2020 on Valjala vald noortesõbralik, tervislikke eluviise harrastav, turismi edendav, mitmekesise kultuurieluga vald.

1.2. Missioon

Valjala valla missiooniks on olla ajaloo- ja kultuuripärandit austav, kaasaegset kultuuri edendav inimsõbralik vald.

2. ÜLEVAADE VALDKONDADEST

2.1 Kultuur

2.1.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused

Valjala valla kultuurielule on iseloomulik tugev ajalooline taust ja mitmekesisus. Siinne rahvakultuur on jätkusuutlik. Vallas pole professionaalseid kultuurikollektiive, tegeldakse harrastuskultuuriga ja professionaalse kultuuri vahendamisega. Valla kultuurielu keskuseks on Valjala rahvamaja. Valla kultuurielu koordineerib valla kultuurijuht. Kõiki valla kultuuriasutusi rahastatakse valla eelarvest. Vallas jätab soovida kultuurialane süsteemne koostöö.

Traditsiooniliselt võetakse osa riiklikest, maakondlikest ja kohalikest laulu- ja tantsupidudest. Toimuvad jaanipäevad, advendi- ja jõuluüritused, Valjala Laululind, valdadevaheline üritus „Kella kuie tee“, pensionäride päev, Jööri Folk, I advendi üritus „Laulud jõulude ootuses“, kalmistupäev, külade kokkutulekud, tähtpäevad (valla juubelid, riiklikud ja kiriklikud tähtpäevad), valla pidulik Eesti Vabariigi aastapäeva kontsert, raamatukogu päevad.

Tuntumad üritused:

Jööri Folk- toimub nendel aastatel, kui valla laulupäeva ei toimu. Osalevad valla ja maakonna lauljad, külapillimehed ja kapellid ning sõprusvalla Pirkkala rahvatantsijad.

Jööriöös on kandleid- kandlemängu traditsioonide hoidmine ja propageerimine.

Jööri pärimuskultuuripäevad - traditsioonide hoidmine ja propageerimine.

Valjala valla päevad- 2008. aastast hakati üle aasta korraldama Valjala valda tutvustavaid päevi. Vallavalitsuse liikmed ja volikogu liikmed kohtuvad erinevates külates elanikega, toimuvad spordivõistlused, taidlejate kontserdid. Traditsiooniks on saanud valla päevade ajal järgmised üritused: jalgrattamatk koduvallas, lemmikloomapäev, külade toidupäev, öökino Kungla sadamas, küllakutsed küladesse. Valla päevade pidulik lõpetamine jaanipäeval.

Valjala Laulupäev- 2003. aastal jätkati Valjala laulupeo traditsiooni, mida korraldatakse iga 3 aasta järel. Esinevad valla taidlejad ja külaliskollektiivid.

I advendi üritus „Lauludega jõulude ootuses“- väljakujunenud traditsioon, mis on toimunud aastast 2002. Esinevad Valjala valla laulukoorid ja külalisesinejad. Kuulutatakse välja jõulurahu.

Sakla saialaat- 2004. aastast on igakevadine üritus kevadlaada, küpsetiste, käsitöö ja loteriiga.

Jõulusagin Sakla seltsimajas- kahe nädala jooksul korraldatakse erinevaid kursusi ja töötubasid jõulukingituste valmistamiseks.

Rahvamaja juures tegutsevad 2015. aastal järgmised ringid:

Segakoor "Waldia"

Segarahvatantsurühm

Naisrahvatanstsurühm MariAnnid

Valjala kapell

Kandlekoor

Zumba

Mudilaste rahvatants

Jooga

Kodutütred ja noored kotkad

Noorte bändikool

Muinasjuturing

Tõnija klubis tegutseb *line*-tantsu ring

Sakla klubis käib koos naistantsurühm Viktooria

Puudused ja arenguvajadused

- Puudulik info liikumine valla kaugematesse piirkondadesse
- Puudub valla kultuuritegevustesse panustanud inimeste tunnustamissüsteem
- Ajaloo- ja kultuuriobjektide (maalinn, kirik, rahvamaja) parem ärakasutamine kultuuriürituste korraldamiseks
- Uute ülevallaliste ja maakondlike kultuuriürituste väljaarendamine (nt Saaremaa valsi festival, Aleksander Sannik`ule pühendatud jõumeeste võistlus jt)
- Sakla muuseumi kontseptsiooni ja tegevuspõhimõtete väljatöötamine
- Ärgitada rahva huvi kultuuritegevuste vastu
- Välja ehitada rahvamajja pesemisvõimalused
- Välja ehitada rahvamaja juurde parkimisvõimalused
- Analüüsida huvigruppide ootusi kultuuritegevuse osas
- Leida uusi eestvedajaid, nn sädeinimesi
- Mitmekesistada vaba aja veetmise võimalusi

- Tihendada koostööd rahvamaja, kooli, lasteaia, raamatukogude ja külaseltside vahel kultuurielu mitmekesistamiseks ja kultuuriobjektide laiaulatuslikumaks kasutamiseks.
- Vähene koostöö naaberomavalitsuste ja eraomanikega.
- Lugejate, laenutuste ja külastuste vähenemine raamatukogudes
- Inimeste vähene teadlikus raamatukogude võimalustest
- Raamatukogud ei ole kohalikus kultuuriruumis nähtavad

2.1.2 Valla peamised kultuuriobjektid:

- **Valjala Rahvamaja** on valla suurim kultuuriasutus, kus on võimalik korraldada üritusi kuni 200 inimesele.
- **Sakla Seltsimajas** on võimalus korralda üritusi kuni 70 inimesele.
- **Tõnija Klubi** võimaldab korraldada üritusi kuni 40 inimesele.
- **Valjala raamatukogu** on Valjala alevikus asuv raamatukogu.
- **Sakla raamatukogu** on Sakla külas asuv raamatukogu
- **Valjala maalinn** on pika ajaloo arheoloogiamälestis, mis on oluliseks kultuuriürituste korraldamise paigaks vallas
- **Valjala Martini kirik** oma hea akustikaga on leidnud kasutust kontsertpaigana.
- **Sakla muuseum** alustab tegutsemist 2016.a suvest. Muuseumi peamiseks tegevussuunaks on piirkonna ajaloolise kultuuripärandi kogumine, säilitamine ja eksponeerimine külastajaile.
- **Jööri küla muuseum-** piirkonna ajaloolise kultuuripärandi koguja, säilitaja ja eksponeerija.
- **Lööne mõis-** (eravaldues)
- **Kungla mõis-** (eravaldues)

2.1.3 Kultuurivaldkonna tegevuse eesmärgid

- Vallas töötab motiveeritud kultuurijuht
- Rahvamaja on jätkuvalt valla kultuurielu keskus. Hoones on loodud pesemisvõimalus, rahvamaja juures on välja ehitatud parkla
- Valla elanikele on loodud erinevaid võimalusi osaleda kultuurielu korraldamisel
- Säilitatud on traditsioonilised üritused ja juurde on tekkinud uusi (nt Saaremaa valsi ja jõumees Sanniku nimega seotud üritused)

- Sakla ja Jööri muuseumid tegutsevad ajaloolise kultuuripärandi koguja, säilitaja ja eksponeerijatena
- Jätkeb Sakla seltsimaja ja muuseumi arendamine (nt koduleht, välisvalgustus, parkla sh karavanautodele, laste mänguväljak, käsitööpood ja kohvik jne)
- Toimib koostöö haridus- ja kultuuriasutuste vahel olemasolevate võimaluste paremaks kasutamiseks nii kultuuri- kui sporditegevuse eesmärgil
- Rahvas osaleb aktiivselt valla kultuurielus
- Toimib infovahetus vallakeskuse ja kaugemate külade vahel külavanemate kaasamise kaudu
- Loodud kultuuritöösse panustanud inimeste tunnustamise süsteem
- Raamatukogud pakuvad võimalusi elukestvaks õppeks, kooskäimiseks.
- Raamatukogu on laste ja noorte jaoks atraktiivne koht, pakkudes vaba aja sisustamise võimalusi.
- Raamatukogude tegevus on nähtav valla kultuuripildis.

2.2 Noorsootöö

2.2.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused

Valjala Noortekeskus (taasavatud 15.12.2007) töötab teisipäevast reedeni. Noorte vabaaja sisustamiseks on olemas ruumid ja inventar. Võimalik mängida koroonat, lauatennist, piljardit ja teisi lauamänge. Olemas on televiisor, Wii-konsool ja mängud, helitehnika ürituste läbiviimiseks ja pillid muusikaga tegelemiseks. Noortel on võimalik osaleda muusikaringides, koroonas, kabe ja lauatennistise võistlustel.

Noortekeskuses töötab poole kohaga noorsootöötaja, kes korraldab iganädalaselt noortekeskuse külastajatele tegevusi ja kirjutab projekte erinevate rahastuste saamiseks.

Valjala Avatud Noortekeskus võtab osa maakonna noorteüritustest ja teeb tihedat koostööd Ida-Saaremaa noortekeskustega. Mitmendat aastat korraldatakse kalapüügivõistlust Lõve lust, mis on kasvanud maakondlikuks ürituseks. Koostöös Valjala Rahvamajaga korraldatakse iga kahe kuu tagant perepäevi, kuhu kaasatakse üha rohkem noori koos vanematega. Noortekeskuses tegutsevad ka Noored Kotkad ja Kodutütred. Iganädalaselt saab kokku bändikool.

Koostöös Maanteeameti ja Naiskodukaitse vabatahtlikega kirjutatakse projekte rattaretkedeks. Teist aastat toimub viievõistluse sari jne.

Puudused ja arenguvajadused

- Puudub noorsootöö arengukava ja ülevaade noorte ootustest
- Noorte omaalgatus ja ettevõtlikkus on väike
- Puudub noorsootöösse panustanud inimeste tunnustamissüsteem
- Puudub noortekogu
- Noortekeskus vajab täiendavaid kaasaegseid vahendeid tegevuste läbiviimiseks

- Info liikumine puudulik

2.2.2 Valla noorsootöö objektid

Vallal puudub eraldi noortekeskuse maja. Noortekeskuse jaoks on kohandatud ruumid Valjala rahvamaja teisel korrusel. Samuti on vastavalt soovile noorte tegevuseks avatud Sakla seltsimaja. Lisaks saab erinevate ettevõtmiste puhul teha koostööd kooli, tööpaja, raamatukogude, rahvamaja ja lasteaiaga, samuti Jööri külakeskusega.

2.2.3. Noorsootöö valdkonna tegevuse eesmärgid

- Koostatud on noorsootöö arengukava
- Noored on kaasatud otsuste tegemise protsessi
- Suurenenud on noorte omaalgatus ja ettevõtlikkus
- Noorsootöösse panustanud noored ja noorsootöötajad on tunnustatud
- Noortele tegevusi pakkuvad asutused on hästi varustatud, noortele vajalik info on kättesaadav
- Toimib koostöö teiste organisatsioonide ja avatud noortekeskustega
- Töötab professionaalne ja motiveeritud noorsootöötaja
- Noorsootöös kasutatakse kaasaegseid meetodeid ja vahendeid
- Noortele on tagatud vajalikud nõustamisteenused

2.3 Sport

2.3.1 Hetkeolukord ja arenguvajadused

Vallas töötab osakoormusega sporditöö organisatsioon. Nii sporditöö organisatoori, treenerite kui ka spordiürituste rahastus toimub valla eelarvest. Võimalusel taotletakse erinevatest rahastamisallikatest lisavahendeid.

Valla sportlased osalevad riiklikel, maakondlikel ja kohalikel spordivõistlustel. Tugeval järjel on võrkpalli traditsioonid, kuid osaletakse ka korvpalli, lauatennise, korooni, rahvastepalli, minivõrkpallil ja kergejõustiku võistlustel ning saskus ja mälumängus. Sporditöö organisatsioon korraldab ka valla esindamist omavalitsuste vahelistel spordiüritustel.

Töötavad järgmised spordiringid:

- Naiste võrkpall
- Laste võrkpall
- Meeste võrkpall
- Laste spordiring

Valjala Põhikooli juures tegutsevatest ringidest saab ülevaate kooli kodulehelt aadressil:

<http://valjala.edu.ee/index.php/huvitegevus/ringidegraafik>

Traditsioonilised üritused: südamenädal, Valjala meistrivõistlused orienteerumises, jalgratta maanteeõit, kepikõnni sari, Valjala valla sügisjooks, lauatennise ja koroonavõistlused, sõbrapäevaturniir võrkpallis, naistepäeva turniir võrkpallis.

Puudused ja arenguvajadused

- Puudub tunnustamiskord
- Külaseltside sporditegevus on kasin
- Erinevate vanusegruppide kaasamine on vähene
- Maalinna tervisespordiradade väljaehitamine lõpule viimata
- Kooli staadion vajab renoveerimist
- Põhikooli võimla parem ärakasutamine vallaelanike huvides
- Vajadus minispordiväljaku järele
- Puudub ülevaade vallaelanike soovidest spordivaldkonnas

2.3.2 Valla spordiobjektid

Spordirajatistest on vallas olemas võimla, staadion ja pallimänguväljakud põhikoolis. Kooli staadion vajab renoveerimist. On olemas tervise- ja suusarajad maalinna ümbruses. Jööri, Kõnnu, Kaljuküla, Rannaküla (Laevnina), Kuiste, Tõnija ja Sakla külakeskustes asuvad võrkpalliväljakud, millest osa vajab korrastamist. Sakla ja Tõnija seltsimajades saab mängida koroonat, lauatennist jt lauamänge. Kallemäe Koolis on uus täismõõtmetes võimla ja kaasaegse rajakattega staadion koos palliväljakutega. Valjala Põhikooli juures on teemapark.

2.3.3 Spordivaldkonna tegevuse eesmärgid

- On ülevaade vallaelanike ootustest spordivaldkonnas
- Vallas töötab motiveeritud sporditöö organisator
- Olemasolevad spordiobjektid valla ulatuses on korrastatud
- Kooli staadion on renoveeritud
- Maalinna terviseradade ehitus on lõpule viidud
- Olemasolevail spordiobjektidel toimub aastaringne aktiivne spordielu
- Kõik elanikkonna vanusegrupid on kaasatud valla spordiellu

2.4. Turism

2.4.1 Turismi hetkeolukord ja arenguvajadused

Valjala on rikka aja- ja kultuurilooga vald. Siinsel maalinnal lõppes aastal 1227 eestlaste muistne vabadusvõitlus. Maalinna turismipotentsiaal on täna suures osas kasutamata.

Lisaks maalinnale on vallas veel arvukalt muid looduslikke ja kultuuriajaloolisi vaatamisväärsusi: Tõnija kivilalmed, Laidevahe looduskaitseala, Lepna tammik jt.

Sakla Seltsimajas juures on lõpetamisel muuseumihoone. Jööri Küla Selts tegeleb aktiivselt rahvatraditsioonide propageerimisega ja on rajanud muuseumi ning rea teisi tegevust toetavaid hooneid.

Turismialane arendustegevus peaks hõlmama kolme eri liiki turismi valdkonda. Need on:

- 1) kultuuri- ja sündmusturism – valdkond, mis on seotud kohaliku kultuuri, rahvatraditsioonide ning kultuuriobjektidega (erinevad kohalikud olemasolevad ja uued kultuuriüritused, kontserdid, etendused, puhkekohad);
- 2) loodus- ja terviseturism - eesmärgiks on tervisliku puhkuse pakkumine, töövõime taastamine, miljöövahetus, pingete maandamine, uute kogemuste ja loodusega seotud teadmiste hankimine ning keskkonnateadlikkuse tõstmine (jalgsi-, jalgratta-, automatkarajad, vaatlustornid või kohad jne.);
- 3) turismiettevõtlus – uute turismiga tegelevate organisatsioonide või ettevõtete tekkimine.

Puudused ja arenguvajadused:

- turistil on raske saada informatsiooni piirkonna turismiobjektidest. Tihti puudub võõrkeelne informatsioon. Vajalik luua I- punkt.
- puudub kogu perele mõeldud teemapark, millest tulenevalt on vähe atraktiivseid ja aktiivseid tegevusi lastele ja noortele ning peredele
- vähene koostöö naaberomavalitsuste vahel
- puudulik on piirkondlik turundustegevus
- puuduvad väljatöötatud turismitooted ja -marsruudid, vähene olemasolevate turismiettevõtjate vaheline koostöö.

2.4.2 Valla turismiobjektid

EELK Valjala Martini kirik (Valjala alevik)

Valjala maalinn (Valjala alevik)

Valjala vana ja uus kalmistu (Valjala alevik)

Lööne mõis (Lööne küla)

Võhksa (Kungla) mõis (Kungla küla)

Tuulingumäe tarandkalme (Tõnija küla)

Kungla sadam ja puhkeala (Kungla küla)

Turja sadam (Turja küla)

Laevnina rand ja ujumiskoht (Rannaküla)

Jööri külamuuseum (Jööri küla)

Sakla külakeskus ja muuseum (Sakla küla)

Tõnija külakeskus (Tõnija küla)

Saaremaa valsi sünnikoht (Ürtsi mäel, Lööne küla)

Aleksander Sannik`u (Saaremaa Suur Töll) **sünnikoht** (Ure küla)

Valjala maalinna tervisespordirajad (Valjala alevik)

Lepna tammik ja pappel (Tõnija küla)

Roosu tamm (Kungla küla)

Vanalõve rahaallikas (Vanalõve küla)

Kallemäe (Võhksa) nõiakivi (Kallemäe küla)

Juhan Alase dendraarium (Kuiste küla)

Laidevahe looduskaitseala (Siiksaare ja Oessaare külad)

2.4.3. Turismi valdkonna tegevuse eesmärgid

- Välja töötatud Valjala vallale omased (eristuvad) turismitooted
- Loodud turistidele kindlad marsruudid (kaluriga merele, meresafarid, matkarajad, jalgrattamarsruudid, geopeitus jne)
- Toimuvad iga-aastased Saaremaa valsi ja jõumees Aleksander Sannik`u nimega seotud kultuuriüritused
- Välja ehitatud tervise- ja suusarajad
- Tööle on rakendatud Sakla muuseum
- Valjala kirikule on paigaldatud välisvalgustus ja kellamäng
 - Loodud eeldused ja võimalused turismiettevõtluse arendamiseks vallas
 - Valjalas töötavad turismiinfopunkt ja kohvik
 - Valla turismiobjektid on viidastatud ja olulisemate turismiobjektide juurde

on paigaldatud infotahvlid

- Toimib koostöö naaberomavalitsustega ühiste turismimarsruutide väljatöötamiseks

STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA

Eesmärgid	Oodatud tulemus	Tegevused	Vastutaja ja teostaja	Finantseerimise allikad, maksumus (€)	Aeg
I KULTUUR					
1. Rahvamaja kui valla kultuurielu süda, traditsioonilised üritused					
Rahvamaja on piirkonna kultuurielu keskus.	1. Rahvamaja kasutatavus vallaelanike poolt on kasvanud, saali kasutatakse aktiivselt kontsertide, teatrietenduste ja noorteürituste tarbeks. 2. Loodud on kaasaegsed tingimused taidlejatele, külalisesinejatele ja küllastajatele k.a pesemisvõimalused.	1. Luua uusi, valla elanike vajadustele vastavaid ringe ja vaba aja tegevusi.	1. Kultuurijuht, VV, kultuurikomisjon	1. Eelarve	1. Pidev
		2. Korraldada kontserte, teatrietendusi ja üritusi.	2. Kultuurijuht	2. Eelarve ja projektid	2. Pidev
		3. Lihvida ja lakkida rahvamaja põrand.	3. Kultuurijuht, majandusjuht	3. Eelarve 3000	3. 2015
		4. Pesemisvõimaluste loomine rahvamajja.	4. Kultuurijuht, majandusjuht	4. Eelarve	4. 2017
		5. Parkla väljaehitamine rahvamaja juurde.	5. VV, ehitusnõunik, majandusjuht	5. Eelarve	5. 2018-2019
Valla elanikele on loodud erinevad võimalused kultuurielus osalemiseks ja selle korraldamiseks.	1. Valla elanik on sotsiaalselt aktiivne ja kaasatud valla kultuuri tegevusse.	1. Iga 5 a. tagant toimub analüüs valla elanikkonna ootustest kultuurivaldkonnale.	1. Kultuurijuht		1. 5 a tagant
		2. Entusiastlike eestvedajate leidmine ja kaasamine kultuuritöösse.	2. Kultuurijuht		2. Pidev
		3. Tegutsevad ansamblid,	3. Kultuurijuht, juhendajad		

		koorid, tantsurühmad, näitering		3. Eelarve, projektid	3. Pidev
<p>Toimuvad järgmised traditsioonilised üritused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vabariigi aastapäeva tähistamine 2. Valjala laululind 3. Sakla saialaat 4. Jööri Folk 5. Laulupäev 6. Valjala Valla päevad 7. Laulud jõulude ootuses 8. Sakla jõulusagin 	<p>1. Tagatud on traditsiooniliste ürituste iga-aastane toimumine</p>	<p>1. Nimetatud ürituste ettevalmistamine ja läbiviimine</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuurijuht, VV 2. Laulmisõpetajad 3. Sakla Külaarengu Selts 4. Jööri Küla Selts, VV, kultuurijuht 5. Kultuurijuht 6. Kultuurijuht, sporditöö org. 7. Valjala kogudus, kultuurijuht 8. Sakla Külaarengu Selts 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eelarve 2. Eelarve 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veebruar 2. Aprill 3. Juuni 4. Juuli viimane laupäev 5. Juuni 6. juuni (üle aasta) 7. I advent 8. Detsember

2. Ajaloolise kultuuripärandi hoidmine ja jäädvustamine					
Kodukandi rahvariided on väärtustatud	1.Säilitatud kodukandi traditsioonid.	1. Tutvustada rahvariideid rahvalikel üritustel 2. Rahvariideid uuendatakse vastavalt vajadusele.	Rahvatantsuringid, koorid, juhendajad, kultuurijuht	Eelarve, projektid	Pidev
Tagatud muuseumide, külaseltside ja külade tegevuse säilimine.	1. Läbi muuseumite säilib kohalik ajalugu, mida saab edasi anda järeltulevatele põlvkondadele. 2. Külaseltside tegevuse toetamine tagab kultuuritegevuse valla keskusest kaugemates piirkondades. 3. Külad osalevad külavanemate eestvedamisel valla kultuuritegevuses.	1. Sakla külakeskuse ja muuseumi ehituse lõpetamine sh puudekuuri, parkla, käsitööpoe ja välisvalgustuse rajamine, köögi renoveerimine. 2. Sakla muuseumi arengukava koostamine 3. Ekspositsioonide ülesseadmiseks vajaliku inventari soetamine 4. Tõnija klubi akende vahetus 5. Külaplatside ja külaseltside tegevuse arendamine 6. Korrapärased kokkusaamised külavanemaile	1. Sakla Külaarengu Selts, VV, volikogu 2. Sakla Külaarengu Selts, VV 3. VV, Sakla Külaarengu Selts, 4. VV, Tõnija küla selts 5. VV 6. VV	1. Eelarve 3500, 5000 2. Projektid 3. Projektid, eelarve 4. Eelarve 5. Eelarve 2900 aastas	1. 2015 - 2018 2. 2015 -2016 3. 2016 4. 2016 5. 2015-2020 6. Pidev
Valla jaanitule ja teiste rahvalike ürituste toimumine Valjala Maalinnal	1. Säilib rahvakultuuri järjepidevus, esinejatele tagatud vabaõhu esinemisvõimalused	1. Jaanitule ja teiste kultuuriürituste korraldamine 2. Valjala maalinnale atraktsioonide, lava, käimlate ja parkla ehitamine, viitade paigaldamine	1. Kultuurijuht, sporditöö organisator, VV	1. Eelarve, projektid	1. Pidev

Valla kultuuritöösse panustanud inimesed on tunnustatud	1. Kultuuritöösse panustanud inimesed on ajaloo tarbeks jäädvustatud, tänaste töötajate rahulolu	1. Uurida valla kultuuriellu panustanud inimeste elulugu ja jäädvustada kogutud materjalid. 2. Tunnustada jooksvalt kultuuriellu panustanud inimesi	1. Kultuurijuht, VV, PK 2. VV	1. Eelarve, projektid 2. eelarve	1. Pidev
Kutsuda ellu uued ajaloolisel kultuuripärandil baseeruvad üritused	Toimuvad uued kultuuriüritused	1. Saaremaa valsi üritus 2. A. Sannik`ule pühendatud kultuuriüritus	1. Kultuurijuht, VV, volikogu 2. Kultuurijuht, sporditöö organisator	1. Projektid, eelarve 2. Projektid, eelarve	

3. Raamatukogud

Eesmärgid	Oodatav tulemus	Tegevused eesmärgi saavutamiseks	Vastutaja/ teostaja	Hinnanguline maksumus ja finantseerimise allikad	Aeg
Raamatukogud pakuvad võimalusi elukestvaks õppeks, kooskäimiseks.	Raamatukogusid kasutab suur hulk inimesi.	1. Elukestva õppe toetamine – õpiringide ja näituste korraldamine. 2. Kaasaegsete infotehnoloogiliste võimaluste pakkumine lugejatele.	raamatukoguhoidjad	eelarve	2015-2020
Raamatukogu on laste ja noorte jaoks atraktiivne koht.	Lugemishuvi toetav ja uutele ideedele avatud lasteteenindus.	1. Pidev lugejakoolitus ja kogude ning andmebaaside pidev tutvustamine lastele ja noortele.	raamatukoguhoidjad	eelarve	2015-2020

		<p>2. Uute lasteraamatute tutvustamine kodulehel.</p> <p>3. Töötubade ja tegevuste korraldamine koolivaheaegadel.</p>			
<p>Raamatukogude tegevus on nähtav valla kultuuripildis.</p>	<p>Raamatukogude ruumide kasutamine erinevate sündmuste korraldamiseks.</p>	<p>1. Raamatukogude kodulehekülje loomine, kodulehe pidev uuendamine ja täiendamine ning raamatukogu ürituste kajastamine valla kodulehel.</p> <p>2. Erinevate ürituste korraldamiseks ja näitusepindade pakumine kunstinäituste korraldamiseks.</p> <p>3. Kogude ja teenuste tutvustamine ning uudiskirjanduse ülevaadete koostamine internetikeskkonnas, sotsiaalvõrgustikes, jm.</p> <p>4. Koduloo andmebaasi pidev täiendamine.</p>	<p>raamatukoguhoidjad</p>	<p>eelarve</p>	<p>2015-2020</p>

4. Info liikumine ja mainekujundus

<p>Info vallas oleva ja toimuva kohta on kõigile soovijaile kättesaadav.</p>	<p>1. Töötab infopunkt.</p> <p>2. Kodukandi maine ja tuntuse suurenemine.</p>	<p>1. Valla keskus avatud suvekuudel infopunkt</p> <p>2. Infovoldikute trükkimine ja levitamine</p> <p>3. Vallalehe regullaarne välja andmine</p> <p>4. Valla sümboolikaga meenete välja-töötamine</p> <p>5. Valla koduleheküljele</p>	<p>1. VV</p> <p>2. VV</p> <p>3. Kultuuritöötaja, VV</p> <p>4. VV</p> <p>5. VV</p>	<p>1. Eelarve</p> <p>2. Eelarve, projektid</p> <p>3. Eelarve</p> <p>4. Eelarve, projektid</p>	<p>1. juuni-august</p> <p>2. Vajadusel</p> <p>3. 6x aastas</p> <p>4. 2016</p>
--	---	--	---	---	---

		operatiivse info ülespanemine			5. Pidev
Säilitatud olemasolevad ja juurde loodud uusi kultuuri- ja sõprussidemed	1. Kultuurielu on mitmekesine, saadakse uusi ideid kultuurielu arendamiseks ning erinevate probleemide lahendamiseks.	1. Ühiskultuuritegevus naaber- ja sõprusomavalitsustega 2. Koostöö külaseltside ja teiste taidluskollektiividega	1. VV, rahvamaja 2. Külaseltsid, taidluskollektiivid	1. Eelarve, projektid 2. Projektid	1. Pidev 2. Pidev
II NOORSOOTÖÖ					
Koostatud noorsootöö arengukava	1. Noorsootöö on strateegiliselt planeeritud ja kajastatud KOV dokumentides.	1. Koostada ja läbi viia noorte küsitlus (sarnaselt 2012 aastaga) 2. Analüüsida ja võrrelda tulemusi, teha järeldusi 3. Täiendada arengukava tegevuskava järelduste ja parendusettepanekutega	1. Noorsootöötaja 2. Noorsootöötaja	1. Eelarve	1. 2016 2. 2016

<p>Noored on kaasatud otsuste tegemise protsessi, osalevad aktiivsemalt noorte elu koordineerimises.</p>	<p>1. Noored tunnetavad oma olulisust, suureneb nende rahulolu</p>	<p>1. Noored planeerivad ise omi üritusi kasutades selleks noortefondi ja projektide kaudu saadud vahendeid 2. Korraldada koolitusi uute huvialadega tegelemiseks 3. Noortekeksuses tagada läbi erinevate vahendite olemasolu tingimused käeliste tegevustega tegelemiseks.</p>	<p>1. Noorsootöötaja, VV 2. Noorsootöötaja 3. Noorsootöötaja, VV</p>	<p>1. Eelarve 300 € aastas, projektid 2. Eelarve, projektid 3. Elarve, projektid</p>	<p>1. Pidev 2. Pidev 3. Pidev</p>
<p>Tunnustatud noorsootöösse panustanud noored ja noorsootöötajad</p>	<p>1. Noori on vabatahtliku tegevuse eest tunnustatud. Noorsootöötajad tunnetavad oma tegevuse olulisust</p>	<p>1. Välja töötada oma valla meene vabatahtlike tunnustamiseks (Hea eeskuju)</p>	<p>1. Noorsootöötaja, kultuurijuht, VV</p>	<p>1. Eelarve</p>	<p>1. Kord aastas</p>
<p>Noorte tegevusvõimalusi pakkuvad vallaasutused on noorte avatud, noorte vajalik info jõuab nendeni.</p>	<p>1. Noorte osalemine noortekeskuses on suurenenud. 2. Rahulolu pakutavaga on paranenud.</p>	<p>1. Täiendada varustust 2. Paigaldada noortekeskusesse lavakardinad, mis vähendaksid ruumi kajamist 3. Teha koostööd teiste noorte tegevusi pakkuvate asutustega. 4. Erinevatele ringidele leida juhendajad</p>	<p>1. Kultuurijuht, noorsootöötaja, VV 2. Noorsootöötaja, VV 3. Noorsootöötaja 4. Kultuurijuht, noorsootöötaja</p>	<p>1. Aastaeelarve 1300 €, proj-d 2. Eelarve 3. Eelarve, sponsorid 4. Eelarve</p>	<p>1. Pidev 2. 2016 3. Pidev 4. Pidev</p>

Töötab professionaalne ja motiveeritud noorsootöötaja	On olemas inimene, kes vastutab noorsootöö planeerimise, koordineerimise ja tulemuste analüüsi eest.	<ol style="list-style-type: none"> Erinevad koolitused vastavalt vajadusele, noorsootöötaja pidev enesetäiendamine Luaa noorsootöötajale täistööajaga ametikoht. 	<ol style="list-style-type: none"> VV, noorsootöötaja VV 	<ol style="list-style-type: none"> Eelarve Eelarve 	<ol style="list-style-type: none"> Pidev 2018
Kõigile vajajaile on tagatud nõustamisteenused erinevatel teemadel.	Noored leiavad oma probleemidele ja küsimustele vastused	Leida võimalusi erinevate nõustamisteenuste leidmiseks ja suunata noori nendeni.	Noorsootöötaja, kooli huvijuht.	Projektid	Pidev
III SPORT					
Vallas töötab motiveeritud sporditöö organisaator	1. Olemas on inimene, kes vastutab sporditöö planeerimise, koordineerimise ja tulemuste analüüsi eest.	<ol style="list-style-type: none"> Erialased koolitused Viia läbi rahvaküsitlus iga 5 aasta järel soovitud tegevuste väljaselgitamiseks Projektide esitamine ürituste korraldamiseks 	<ol style="list-style-type: none"> Kultuurijuht, sporditöö organisaator Sporditöö organisaator Sporditööl organisaator 	<ol style="list-style-type: none"> Eelarve 	<ol style="list-style-type: none"> Pidev 2016 Pidev
Erinevatel spordiüritustel on rohke osavõtt	1. Kogu elanikkonda kaasava- ja võimetekohane sporditegevus (lapsed, noored, täiskasvanud, eakad)	<ol style="list-style-type: none"> Aktiivsete sportlaste motiveerimine läbi tunnustamise (tunnustamise korra väljatöötamine) Külaseltside sporditegevuse 	<ol style="list-style-type: none"> Sporditöö organisaator, VV Sporditöö organisaator. 	<ol style="list-style-type: none"> Eelarve Eelarve, projektid 	<ol style="list-style-type: none"> 2016 Pidev

		<p>aktiviseerimine</p> <p>3. Spordivõistlustest osavõtu toetamine</p> <p>4. Erinevatele vanusegruppidele spordiürituste korraldamine</p>	<p>3. Sporditöö organisaator</p> <p>4. Sporditöö organisaator</p>	<p>3. Eelarve</p> <p>4. Eelarve</p>	<p>3. Vajadusel</p> <p>4. Pidev</p>
<p>Heakorrastatud spordiobjektid aastaringseks sportimiseks</p>	<p>1. Võimalik harrastada nii tali- kui suvispordialasid, nii sise - kui välistingimustes</p>	<p>1. Maalinna tervisespordiradade väljaehitamise lõpuleviimine</p> <p>2. Kooli staadioni renoveerimine</p> <p>3. Spordiinventari uuendamine ja jõusaali arendamine</p> <p>4. Kokkulepped koostöö tõhustamiseks koolis paiknevate spordiobjektide kasutamiseks valla elanikele</p> <p>5. Minispordiväljaku ehitamine</p> <p>6. Laevnina võrkpalliplatsi korrastamine</p>	<p>1. VV</p> <p>2. VV, PK</p> <p>3. Kultuurijuht, sporditöö organisaator, PK</p> <p>4. Sporditöö organisaator, PK, VV, noorsootöötaja</p> <p>5. VV, sporditöö organisaator</p> <p>6. VV</p>	<p>1. Eelarve 1500</p> <p>2. Projektid, eelarve</p> <p>3. Eelarve</p> <p>5. Projektid, eelarve</p> <p>6. Eelarve</p>	<p>1. 2016</p> <p>2. 2018 -2019</p> <p>3. 2016 -2019</p> <p>4. 2016</p> <p>5. 2020</p> <p>6. 2016</p>

IV TURISM						
Loodud eeldused ja võimalused turismiettevõtlike arendamiseks vallas	1. Vaatamisväärsused on kaardistatud, viidastatud, olemas tutvustav infovoldik.	1. Valla turismiarengukava koostamine.	1. VV		1. 2015	
	2. Toimib koostöö ettevõtjate ja omavalitsuse vahel. Juurde on tekkinud turismindusega tegelevaid väikeetevõtjaid.	2. Vaatamisväärsuste parem eksponeerimine koos viitade ja infotahvlite paigaldamisega.	2. VV		2. Projektid 5000, eelarve	2. 2015
	3. Töötab infopunkt.	3. Pärandkultuuriobjektide regulaarse hooldamise organiseerimine.	3. VV, külaseltsid		3. Eelarve 500	3. 2015-2020
		4. Turismiinfopunkti jätkusuutlik töölerakendamine.	4. VV		4. Eelarve 1000 aastas	4. 2015-2020
		5. Mereäärsete puhkepiirkondade jätkuv väljaarendamine (Kungla supluskoht, Rootsi-Sadama kinnistu juurdepääs ja puhkeala arendamine.)	5. VV, volikogu, arendaja		5. Eelarve (Kungla 5000 Rootsi-Sadama 5000), projektid	5. 2016-2020 2016-2020
		6. Väikesadamate ja lautrikohtade arendamine (Laidevahe looduskaitseala).	6. VV, volikogu		6. Projektid, eelarve	6. 2016- 2020
		7. Koostöö arendamine turismifirmadega.				
		8. Valjala kalmistu parkla	7. VV, külaseltsid		7. Eelarve	7. 2016-2020

		<p>väljaarendamine</p> <p>9. Ettevõtluse infopäevade ja seminaride korraldamine.</p> <p>10. Saaremaa valsist inspireeritud suveniiride ja teiste turismitoodete väljaarendamine.</p> <p>11. Kohviku, käsitöötoodete ja suveniiride müügikoha töölerakendamine.</p> <p>12. Turja kalasadama korrastamine.</p>	<p>8. VV, volikogu</p> <p>9. VV, ettevõtjad, külaseltsid</p> <p>10. Ettevõtjad, külaseltsid, VV</p> <p>11. Ettevõtjad, VV</p> <p>12. Omanikud, VV</p>	<p>8. Eelarve 8500</p> <p>9. Projektid,</p> <p>10. Projektid, eelarve</p> <p>11. Projektid, koostööpartnerid, eelarve</p> <p>12. Omanikud, projektid</p>	<p>8. 2015</p> <p>9. 2016-2020</p> <p>10. 2016-2020</p> <p>11. 2016-2020</p> <p>12. 2018-2020</p>
Välja töötatud Valjala vallale omased turismitooted		<p>1. Saaremaa valsi sünnikoha tähistamine.</p> <p>2. Iga-aastase Saaremaa valsi teemalise kultuurisündmuse väljatöötamine.</p> <p>3. Matkaradade kaardistamine, märgistamine ja väljaehitamine.</p> <p>4. Välisvalgustuse ja kellamängu paigutamine ajaloolisele Valjala kirikule.</p> <p>5. Sakla külamuuseumi</p>	<p>1. VV</p> <p>2. VV, külaseltsid, ettevõtjad</p> <p>3. Külaseltsid, VV</p> <p>4. VV, Valjala Martini kogudus</p> <p>5. VV, Sakla</p>	<p>1. Eelarve 500</p> <p>2. Projektid, valla eelarve</p> <p>3. Projektid, valla eelarve</p> <p>4. Projektid</p> <p>5. Eelarve, projektid</p>	<p>1. 2015</p> <p>2. 2016-2020</p> <p>3. 2016- 2020</p> <p>4. 2017- 2020</p> <p>5. 2015-2020</p>

		töölerakendamine ja temale omaste traditsioonide väljakujundamine.	Külaarengu Selts		
	6.	Valjala maalinna kujundamine atraktiivseks vabaaja- ja puhkekeskuseks koos turismiattraksioonidega (käsitöökojad, sõjapidamise vahendid, kaubandus).	6. VV, arendaja	6. Projektid, valla eelarve	6. 2016- 2020
	7.	Jööri külakeskuse pärandkultuuri-alaste projektide jätkuv edasiarendamine.	7. Jööri Küla Selts, VV	7. Projektid, valla eelarve	7. 2015- 2020
	8.	Turistidele ja kohalikele elanikele mõeldud jalgsi-, jalgratta- ja automarsruutide väljatöötamine.	8. VV, külaseltsid, ettevõtjad	8. Projektid, valla eelarve	8.2016- 2020

Volikogu esimees
Liilia Eensaar